

معرفی برخی از خانواده‌های کنه‌های شکارگر راسته‌ی مزواسیتگماتا (Acari: Mesostigmata) در قلمه‌زارهای شهرستان شاهین‌دژ

شهرام میرفخرایی^۱ - کلثوم میرزامحمدی^۲

۱- شهرام میرفخرایی، عضو هیات علمی دانشگاه ارومیه sh_mirfakhraie@gmail.com

۲- کلثوم میرزامحمدی، دانشجوی کارشناسی ارشد حشره‌شناسی کشاورزی دانشگاه ارومیه
golchinmirzamohammadi@gmail.com

چکیده

طی بررسی‌هایی که به منظور مقایسه‌ی تنوع گونه‌ای و شناسایی کنه‌های شکارگر راسته‌ی Mesostigmata، بین سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۹۶ و در فصول مختلف سال از بقایای گیاهی قلمه‌زارهای شهرستان شاهین‌دژ صورت پذیرفت، اقدام به جمع‌آوری نمونه‌های کنه‌ها از این قلمه‌زارها گردید. نمونه‌ها پس از جمع‌آوری و انتقال به آزمایشگاه گیاهپزشکی مرکز جهاد کشاورزی شهرستان شاهین‌دژ، با استفاده از کیف برلیز و دستگاه‌بینی‌کولر جداسازی شدند و پس از شفاف‌سازی در محلول اسیدلاکتیک، با استفاده از چسب فور اسلایدهای میکروسکوپی دائمی از آن‌ها تهیه شد. در نهایت با استفاده از راهنمایی‌های آقای دکتر میر فخرایی و منابع موجود شناسایی کنه‌ها صورت گرفت. در نتیجه، تعداد ۸ گونه از ۶ جنس و ۴ خانواده از راسته‌ی میان استیگمایان شناسایی شدند. این گونه‌ها، جنس‌ها و خانواده‌های شناسایی شده از کنه‌های راسته‌ی میان استیگمایان برای فون شهرستان شاهین‌دژ جدید هستند. تمام نمونه‌های مستند در کلکسیون آزمایشگاه کنه‌شناسی گروه گیاهپزشکی دانشگاه ارومیه نگهداری می‌شوند. گونه‌های شناسایی شده برحسب جنس و خانواده به شرح زیر می‌باشند:

I-order Mesostigmata :Parasitidae Family: *parasitus hyalinus*(wiLLmann, 1949), *Parasitus copridis*(costa, 1963), *Parasitus Consanguineous*(oudemans&voigts 1902), *Laelapid aeFamily: Geolaelaps sp., Geolaelaps acuLeifersis*(canestrini, 1888&1884), *cosmoLaeLaps Lutogiensis*(shcherbak, 1971), *AndroLaeLaps-casaLis*(BerLese, 1887). *PachyLaeLapidae family: PachyLaeLaPs ricinea*(karg, 1971), *oLopachys CauCasiCus*(koroLeVa, 1976), *PachyLaeLaPs sP. DigamaseLLidae family: DendroLaeLaPs Genus.*

واژه‌های کلیدی: فون، میان استیگماتا، بقایای گیاهی قلمه-زارها، شاهین‌دژ

مقدمه: افراد این راسته گسترش جهانی دارند و در همه جا یافت می‌شوند. این کنه‌ها بزرگترین راسته (هم از نظر تنوع و هم از نظر پراکنش) در بین کنه‌های بالا راسته‌ی Parasiti formes هستند. بولیو و همکاران (۲۰۱۱) شمار ۱۰۹ خانواده در ۲۵ بالا خانواده از این راسته را فهرست کرده‌اند، در حالی که لیندکوئیست و همکاران (۲۰۰۹) تنها برای ۷۰ خانواده از این راسته کلید شناسایی ارائه کرده‌اند. بیشتر این کنه‌ها زندگی آزاد دارند و روی خاک، گیاهان یا مواد آلی در حال پوسیدن یافت می‌شوند. تقریباً نیمی از گونه‌های موجود در این راسته شکارگرهای آزادزی در خاک و چوب‌های در حال پوسیدن، کمپوست، پهن، لاشه، آشیانه‌ی پرندگان و زیستگاه‌هایی مانند آن‌ها هستند (کارگ، ۱۹۹۳). کنه‌های این راسته به اندازه‌ی ۱/۲-۴/۵ میلی‌متر و با بدنی کشیده‌اند که صفحات اسکروتینی در سطوح پشتی شکمی دارند. یک جفت روزنه تنفسی در سطح پیش‌ران‌های پاها سوم و چهارم دارند که در مراحل پس از لارولوله‌ی تنفسی کشیده به آن‌ها متصل است. قاعده گناتوزوما اسکروتینی شده است. این ناحیه از توسعه و جوش خوردن بخش میانی شکمی پیش‌ران پالپ‌ها به وجود آمده است که هیپوستوم و قاعده‌ی کلیسرها را در برمی‌گیرد. گناتوزومای لوله‌ای شکل به طور متحرک به ایدیوزوما مفصل می‌شود و در حفره‌های گناتوزومایی قرار می‌گیرد. هیپوستوم نیز بخشی از ناحیه‌ی شکمی گناتوزوما است که در بین پیش‌ران پالپ‌ها قرار دارد. کلیسرها سبندی این کنه‌ها بیشتر انبرک مانند دنداندار هستند اما در گونه‌های مختلف دگرگونی‌های زیادی پیدا کرده‌اند و از دنداندار در گونه‌های آزادزی استایلت شکل در گونه‌های انگلی دیده می‌شود. پالپ‌ها از نظر ساختمان شبیه پاها هستند. پنجه‌ی پالپ‌ها در قاعده‌ی درونی یک ناخن یا آپوتل دو تا سه شاخه‌ای دارند. آپوتل در بیشتر گونه‌ها شبیه به یک موی ضخیم با انتهای منشعب و چنگال مانند است. شمار انشعابات آن بویژه در گونه‌هایی که زندگی انگلی دارند متفاوت است (پنس و کاستو، ۱۹۷۶). ایدیوزوما به شکل گرد یا بیضی است. این کنه‌ها یک ترتیواسترنوم دارند که در هماهنگی